

Enhörna Hembygdsförening

ÅRGÅNG 3, NUMMER 3

AUGUSTI 2001

HÖSTMARKNAD

Söndagen den 26 augusti, kl. 13-16

HEMBYGDSMUSEET

Hembygdsföreningens årliga höstmarknad vid museet genomförs traditionsenligt sista söndagen i augusti.

Vi kommer bland annat att erbjuda:

- grönsaker och honung från trakten
- nyrökt ål
- körsbärstips (Trädvårdsföreningen)
- hemslöjd från bygden
- konstverk av lokala konstnärer
- bokbord
- fiskdamm för barnen
- kaffeservering
- grillad korv

VÄLKOMMEN

Ur Höst Sockenstämman med Ytter Enhörna församling 1813

Till anskaffande av Ved för fattighjonet Enk. Anna Pehrson i Rösta behof anslogos Skabro och Rösta Hemman, och skulle hon, Anna Pehrson ifrån hvardera Hemmanen erhålla 4 Lass årligen.

Arkivmatr/B E Sjöström

DEN SVENSKA DOKUMENTÄRFILMENS FADER ARNE SUCKSDORFF OCH HANS TID I ENHÖRNA

Tidigare i år avled den välkände natur- och dokumentärfilmaren Arne Sucksdorff. Under ett par år i början av 1950-talet levde familjen Sucksdorff i Över-Enhörna.

Redan som yngling ägde Arne Sucksdorff ett brinnande intresse för djur och natur. Han tillbringade mycken tid på Skansen och då speciellt framför lodjursburen. Sucksdorff fick god kontakt med dåvarande skansenintendenten Alarik Behm som också anförtrorde gossen vården av en lodjursunge. Lodjuret växte upp, blev fullständigt tamt och följde Sucksdorff under hans strövtåg i skogarna.

Som ung har Arne Sucksdorff också bott i Turinge. Därifrån flyttade han till Enhörna under tidigt 1950-tal. Arne Sucksdorff och Astrid Bergman-Gillsäter, dotter till forskningsresanden Sten Bergman och Dagny Lindhé, vigdes i Över-Enhörna kyrka den nionde november 1953. Paret bodde först vid Sjövik och sedan på Emyhemmet (numera benämnt Klosterhagen).

Arne och Astrid Sucksdorff arrenderade ganska omfattande jaktmarker under sin korta och intensiva tid i Över-Enhörna. Astrid sköt då sin första älg på Björklunda mark år 1953.

Cay Löwquist och hans föräldrar umgicks med familjen Sucksdorff och ynglingen Cay blev nu Astrids assistent. Han minns bl a gemensamma "natur- och andra äventyr", "riskfyllda färder på igenyrda vägar med Astrids Citroen" och "många spännande fototimmar i natur och mörkrum."

På andra våningen i Emyhemmet fanns mörkrummet. Där framställdes också bilderna inför presentationen av "Det stora äventyret" för Tysklands biografer och den stora filmfestivalen i Berlin 1954. Med den filmen gjorde Sucksdorff sin långfilmsdebut året innan. Men han debuterade som kortfilmare redan 1939. En rad dokumentär- och naturfilmer gav honom världsrökt. Filmen "Människor i stad" belönades med en Oscar.

Under åren i Brasilien var Arne Sucksdorff en tid ledare för filmskolan i Rio de Janeiro. I början av 1990-talet återvände han till hemlandet. Sucksdorff, som var född 1917, avled på Danderyds sjukhus i maj 2001 efter en längre tids sjukdom. Men fortfarande lever i minnet hos dem som var med, hur Arne Sucksdorff trollbinder omgivningen med sin berättarkonst, där han med pipan i mungipan sitter på kökssoffan hemma hos familjen Löwquist i Enhörna.

Barbro E Sjöström

Emyhemmet, Över-Enhörna

ETT MÅLANDE SOCKENSTÄMMOPROTOKOLL ÖVER ETT MÄNNISKO-
ÖDE I ÖVER-ENHÖRNA ANNO 1860

§1 Fattigvårdsbekymmer

Blinda, nittonåriga, värnlösa flickan Lovisa Wörn, hvem vill åtaga sig att värna och vårda henne?

---Svar: efter en lång tystnad --- Ingen.

Samhällsordning, Gudomlig och verdslig Lag, Christendom och mensklighet uti oupplöslig förening bjuda och befalla här att Samhället d.v.s. Församlingen, skall herrberga den husvilla, mätta den hungriga, kläda den nakna, vårda den sjuka o.s.v.---Vi veta det. Godt så! Viljen I och göra det? Ja --- efter förmåga. Rätt svaradt; ty öfver förmågan sträcker sig icke förbindelsen.

Flickan Wörn, hvarom nu är fråga, huru och på vad sätt draga omsorg om henne?--- att intaga henne i fattighuset, är icke bra --- att låta henne bli gångled på matlag och hemman i Socknen vore ändå sämre --- det sämsta, det oförlätligaste af allt vore att vilja skjuta henne ifrån sig och öfverlämna den blinda, den fader- och moderlösa att förgås i sin värnlöshet. Till en sådan himmelskriande blodsskuld kan aldrig denna lilla, men goda församling göra sig skyldig; ty det vore nära detsamma, som att hädiskt aflägsna välsignelsen och nedkalla förbannelsen öfver hus och hem, barn och barnabarn.

Nej --- vare detta långt ifrån oss! Men låtom oss göra godt efter förmåga, och låtom vårt välgörande finna medelpunkten mellan girigheten och slöseriet; ty allt sannt, rätt och godt ligger mellan ändpunkterna på raka linien, sällan eller aldrig i sidovinklarna. Hyllande denna åsigt har denna församlings Fattigvårdsstyrelse, i samråd med pastor, funnit det vara en ovillkorlig förbindelse och pligt att taga vård om flickan Wörn --- Och man har för hennes helbregdagörelse sökt och anlitat Hufvudstadens ryktbare och utmärktaste ögonläkare Professor Minton --- vidare har man för henne sökt inträde eller friplats på Manilla Institutet för Blinda --- huruvida denna ansökning lyckas, vet man icke ännu, det står i vida fältet, beror på Directionens pröfning, och många omständigheter; emedertid har Institutets föreståndare icke betagit oss allt hopp, utan gifvit oss ett tryckt formulär med flera dussin frågor till besvarande, hvilka också i dag delgifvits församlingen, och pastor har upptecknat svaren, dels efter anteckningarne uti Ministerialböckerna, dels efter muntliga uppgifter, med så mycken noggranhet, som varit möjlig. Med allt detta är den arma flickan ännu icke hulpen --- det återstår att fråga, hvad Församlingen vill göra för denna mera nämnda Lovisa Wörn --- Med tystnadens härpå följande vältalighet var pastor icke nöjd, utan bröt densamma med den förklaring: "Fattigvårdsstyrelsen handlar då, efter sitt samvete och bästa övertygelse, inackorderar den blinda någorstädes och församlingen får betala kostnaden" --- "Ja, ja --- det lär väl inte kunna bli på annat vis" ljöd svaret --- och man öfvergick till ett annat fattigvårdsbekymmer, som nedlägges i § 2 ---

(Arkivmaterial/B. Wallin)

Trädgården wid Björklunda i Ytter-Enhörna socken, inwid Mälaren, kan med wacker bostad och andra förmåner, af en skicklig trädgårdsmästare, försedd med goda betyg och god borgen, få arrenderas från d. 24 Okt. 1872.
Ur Nya Södertelge Tidning d 17, 24 och 31 Aug 1872/ B E Sjöström

Äntligen höst, teatersäsongen är här!!

Enhörna Teaterförening firar i år 10-års jubileum med sin 8:e nyskrivna musikteaterproduktion:

VALFRITT FALL

- en extremt medmänsklig kabaré -

Sedan 1991 när teaterföreningen bildades har de varje år berikat Enhörnas kulturliv med uppsättningar som handlat om de mest skiftande ämnen. Vem minns inte mardrömsscenen "Mara mara minne.." i Enhörnahäxan (1992), prästen i Fuga 1941 (1994-95), Dansen kring Guldkalven (1996) med den "Svansjöninspirerade" ko-baletten ur Bondekantaten och Bosses suveräna, medryckande fiolspel ur Pojken med fiolen, balettmaestron i Ett Spectakel (1997) och många, många andra scener.

Helenas sångnummer, Lenas mimik, orkestern under Pers skickliga ledning, Cays dragspel, kören, alla duktiga barn, ungdomar och andra medverkande teaterentusiaster tillsammans med de underfundiga texterna och musiken har gjort att man som åskådare aldrig lämnat en föreställning oberörd.

Teaterföreningen gör en viktig insats för att hålla hembygden levande. Låt oss alla stödja och uppmuntra deras arbete genom att bjuda med vänner och bekanta till en helkväll på Årby loge.

Årby Loge, Enhörna. 11 augusti - 2 september

Programmet inleds i serveringen, där den i biljetten inkluderade förtäringen serveras:
onsdag, torsdag, fredag från kl 19.00 - lördag från kl 18.00 - söndag från kl 16.00
Teatern börjar efter 1 timme

Biljettpris (inklusive förtäring!!) : 150:- (vuxna) 100:- (pensionärer/ungdom t.o.m. 19 år)

Biljetter : Södertälje Turistbyrå 550 188 99, Luna BiljettCentrum 550 867 40,
Butiken på Landet 550 490 13, Magasin Svensson 550 493 75.

Ev. överblivna biljetter säljs vid Årby Loge i samband med föreställningen.

Information: 550 445 65 och 550 494 39 (Årby Loge).

www.enhornateater.nu

BESIGTNING Å COMMINISTERS-BOSTÄLLET YTTER-ENHÖRNA ÅR 1813

Ur Höst Sockenstämman med Ytter Enhörna församling 1813

Begärde Kyrko Rådet Isac Carlsson i Skabro, at såsom fullmäktig å församlingens vägnar vid den sistl. sommar hållna economiska Besiktningen å Comministers Bostället, nu inför Socknemänn få göra redo för Boställets tillstånd. Efter at i allmänhet hafva förklarar, at Hus och Gärdesgårdar befunnos vara i ett högst förfallet tillstånd, och skogen till det mästa använd, framlemnade han en afskrift af Besiktnings-Instrumentet, hvilken på Socknemännens anmodan uplästes af Kr.

Länsmann Zetterblom; och önskade församlingens Ledamöter, som med ledsnad sågo deras Comministers-Boställe förfalla, utan at några anstalter vidtogos till dess uphjelpande, det måtte Herr Comministers Ordinarius till nästkommande höst förbättra de å Bostället befunna brister, förenämnde afskrift anhöllo Socknemännerne, det tänktes Herr Kyrkoherden i förvar taga.

in fidem Protocolli
efter anmodan
Lars Wallström
v. Comminister.

Arkivmatr/B E Sjöström

Enhörna Hembygds- förenings styrelse:

Leif Tellestedt, ordförande
tel: 550 447 05

Johnny Länn, vice ordf
tel: 550 492 26

Britt-Mari Gylefors, sekr
tel: 550 421 30

Sven-Olof Svensson, kassör
tel: 550 440 04

Håkan Andersson
tel: 550 449 71

Mona Elveskog
tel: 550 420 28

Kristina Ingårda
tel: 550 420 01

Åke Lundqvist
tel: 550 449 73

Åke Myrenäs
tel: 550 672 37

Sven-Eric Åkerman
tel: 550 491 84